

Босна и Херцеговина
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 У 016507 16 Увп
Бањалука, 9.11.2018. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Смиљане Мрше, предсједника вијећа, Душка Бојовића и Страхиње Ђурковића, чланова вијећа, уз судјеловање Здравке Чучак као записничара, у управном спору по тужби С.Б. из Ч., заступаног по пуномоћнику М.П. адвокату из Б. (у даљем тексту: тужилац), против рјешења број од 07.04.2015. године Министарства (у даљем тексту: тужени), у предмету ревизије рјешења о статусу ратног војног инвалида и признавања права на личну инвалиднину, одлучујући о захтјеву туженог за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Бањалуци број 11 0 У 016507 15 У од 28.4.2016. године, у нејавној сједници одржаној дана 9.11.2018. године донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се одбија.

Образложење

Побијаном пресудом је, у ставу 1. изреке, уважена тужба и поништен уводно означени акт туженог, донесен у извршењу пресуде истог суда број 11 0 У 013871 14 У од 30.1.2015. године, којим је у поступку ревизије поништено рјешење Одјељења за општу управу Општине Ч. (у даљем тексту: Одјељење Ч.) број ... од 15.4.2009. године и ријешено тако да се тужиоцу утврђује својство ратног војног инвалида (РВИ) VI категорије са 60% војног инвалидитета, са правом на личну инвалиднину у висини од 24% од основице, за период од 1.5.2008. године до 28.2.2014. године, а од 1.3.2014. године па надаље док постоје законом прописани услови својство РВИ VIII категорије са 40% војног инвалидитета, са правом на личну инвалиднину у висини од 9% од основице. Ставом 2. изреке пресуде је обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 600,00 КМ на име трошкова управног спора, у року од 30 дана од дана пријема пресуде, под пријетњом принудног извршења. Поништеним рјешењем Одјељења Ч. је тужиоцу и даље било утврђено својство РВИ VI категорије са 60% војног инвалидитета по основу повређивања и обољења задобијених у току вршења војне дужности у Војсци Републике Српске (ВРС) и признато му право на личну инвалиднину почев од 1.5.2008. године па надаље, док постоје законом прописани услови.

Уважење тужбе и поништење оспореног акта је суд образложио тиме да није јасно зашто је тужени поништио првостепено рјешење од 15.4.2009. године, па за период од 1.5.2008. године до 28.2.2014. године утврдио исти обим права који је тужилац имао по поништеном рјешењу, при чему је нејасно шта се то десило 1.3.2014. године да тужилац из својства РВИ VI категорије са 60% војног инвалидитета, пређе у својство РВИ VIII

категорије са 40% војног инвалидитета, за шта ни налаз и мишљење другостепене љекарске комисије број 263/15 од 2.4.2015. године не пружа основ за такву одлуку, нити су у оспореном акту дати разлози за то. Стога је суд закључио да је налаз и мишљење другостепене љекарске комисије нејасан, необразложен и донесен повредом материјалног права, јер је заснован на Правилнику о утврђивању процената војног инвалидитета (“Службени гласник РС” број 22/93, у даљем тексту: Правилник из 1993. године) који је престао да важи доношењем Правилника о утврђивању процената војног инвалидитета (“Службени гласник РС” број 31/10, у даљем тексту: Правилник из 2010. године), на шта указује рјешење Уставног суда Републике Српске број У-74/10 од 27.03.2012. године којим је обустављен поступак за оцјењивање уставности и законитости члана 10. Правилника из 1993. године, због престанка важења Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца (“Службени гласник РС” број 17/93, 29/94 и 16/95) и других поименично наведених закона и прописа донесених за извршење тих закона, уз који се тај правилник примјењивао, сходно чему ни тужени ни његов орган вјештачења није имао могућност да накнадно примјењује тај правилник. Такође је суд навео да је паушалан закључак другостепене љекарске комисије да је до смањења процента војног инвалидитета, дошло објективним прегледима, при чему није дата оцјена какви су били претходни бројни налази љекарских комисија који су другачије цијенили тужиочево здравствено стање, јер смањење процента војног инвалидитета захтијева посебно образложење, па се на таквом налазу и мишљењу другостепене љекарске комисије није могао засновати оспорени акт, нити закључити да је тужени у свему поступио по упутама из раније пресуде у чијем извршењу је донесен оспорен акт.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев), тужени побија њену законитост, због повреде материјалног прописа и прописа о поступку од утицаја на рјешење ствари. Истиче да су разлози побијане пресуде потпуно нејасни и несватљиви, код чињенице да се у конкретном случају ради о правном односу који је настао у вријеме важења Правилника из 1993. године, због чега се тај правилник једино могао примјенити у конкретном случају, а не Правилник из 2010. године како то суд погрешно закључује, што би представљало директну повреду члана 110. Устава Републике Српске којим је прописана забрана ретроактивне примјене материјалног прописа на раније настали правни однос. Даље наводи да је неприхватљив став суда у побијаној пресуди о неправилности налаза и мишљења другостепене љекарске комисије на којем се заснива оспорени акт, јер су тим налазом и мишљењем отклоњене нејасноће указане примједбама из раније пресуде истог суда од 30.1.2015. године, како у погледу оцјене по основу слабовидности а тако и у односу на примјену оцјенске тачка 89 Листе о утврђивању процената војног инвалидитета (у даљем тексту: Листа) и смањења процента војног инвалидитета по тој оцјенској тачки, будући да је констатовано да акутна упала средње очне овојнице, од које се лијечио у периоду учешћа у ВРС, није оставила посљедице по оштрину вида, него се у конкретном случају ради о урођеној аномалији ока, која није везана за учеше у рату нити је оно могло утицати на њено погоршање, сходно чему није било основа за примјену оцјенске тачке 156 Листе. Како је тужилац приликом повређивања задобио непотпуно ишчашење прве метатарзалне кости (сублуксацију), на шта упућује медицинска документација о његовом непосредном лијечењу након повређивања, са налазом ортопеда и објективним прегледима, сходно чему је цијењен по оцјенској тачки 89 у проценту од 20%, дато је ваљано образложење зашто је дошло до смањења процента војног инвалидитета по тој оцјенској тачки по којој је раније био цијењен у проценту од 30%, а и даље је као и раније цијењен по оцјенској тачки 91-30% која предвиђа контрактуру стопала у еквинусу, тако да се такав налаз и мишљење другостепене љекарске комисије указује правилним. У погледу констатације

суда да није јасно зашто је поништено првостепено рјешење, па тужиоцу за период од 1.5.2008. до 28.2.2014. године утврђен исти обим права које је имао по поништеном рјешењу, а и да није јасно шта се десило да му се од 1.3.2014. године признаје својство РВИ VIII категорије са 40% војног инвалидитета, истиче да је такво поступање правилно, позивајући се на члан 50. Закона о управним споровима („Службени гласник РС“ број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС) којим је прописано да кад суд поништи оспорени управни акт предмет се враћа у стање у којем се налазио прије него што је поништени акт донесен, што значи да суд има надлежност да проведе било који поступак умјесто туженог и одлучи пресудом која у цијелости замијењује управни акт туженог, па да је у овом предмету одлучио учинио би то на начин да би првостепено рјешење поништио и ријешио управну ствар у смислу члана 29. ЗУС-а. Будући да је поступак ревизије у предмету личне инвалиднине тужиоца покренут 2014. године и прво рјешење туженог донесено 17.2.2014. године, којим је новоутврђени статус и право тужиоцу признато од 1.3.2014. године, сматра правилним да након поништавања тог рјешења права тужиоцу теку од истог дана, то јест од 1.3.2014. године пошто се ради о рјешењу донесеном у поновном поступку ревизије у извршењу пресуде од 30.1.2015. године, који став је изражен у пресуди Врховног суда Републике Српске број 11 0 У 009925 14 Увп од 5.11.2015. године. Пошто се од тужиоца не тражи да врати раније незаконито исплаћена виша мјесечна примања, у диспозитиву оспореног акта је изричито наведено да у периоду од 1.5.2008. до 28.2.2014. године има исти обим права који му је био признат рјешењем првостепеног органа од 15.4.2009. године, које је било предмет ревизије и у том поступку оцијењено као незаконито, па да није ријешено на такав начин тужилац би био доведен у неповољни положај јер би се могао теретити за поврат више исплаћених примања на име личне инвалиднине, будући да би му била утврђена нижа категорија од оне која је била раније призната за наведени период од 1.5.2008. до 28.2.2014. године, који став је изражен у пресуди Врховног суда Републике Српске број 11 0 У 011411 14 Увп од 6.4.2016. године. Због свега наведеног, предлаже да се захтјев уважи и побијана пресуда преиначи тако да се тужба одбије као неоснована или да се пресуда укине и предмет врати нижестепеном суду на поновно одлучивање, с налогом да одлучи у смислу члана 51. ЗУС-а, с тим да прије одлучивања закаже усмену расправу и све нејасноће у погледу налаза и мишљења другостепене љекарске комисије расправи са члановима те комисије.

Тужилац није дао одговор на захтјев, иако му је уредно достављен са поуком о праву давања одговора.

Размотривши захтјев, побијану пресуду, оспорени акт и цјелокупне списе предметне управне ствари, на основу одредбе 39. ЗУС-а, одлучено је као у изреци ове пресуде из сљедећих разлога:

Из списка предмета произилази да је тужилац остварио својство РВИ по рјешењу првостепеног органа од 1995. године, признавањем VIII категорије због погоршања болести, након чега му је рјешењем из 1997. године признато својство VI категорије са 60% инвалидитета по основу повређивања и обољења задобијених за вријеме службе у ВРС, тиме што је цијењен по оцјенској тачки 89 (прелом једне или више метатарзалних костију са деформацијом стопала, 20-40%) у проценту од 30%, те по оцјенској тачки 91 (контрактура стопала у еквинусу према степену 20-30%) у проценту од 30%, као и аналогно по оцјенској тачки 156 став 2 (ако је вид на једном оку изгубљен, а на другом смањен, као и умањење вида на оба ока, па да укупан процент износи 30% за смањење вида за 0,20 на десном оку и смањење вида за 0,40 на лијевом оку, које се оцјењује помоћу

корекције, 50%) у проценту од 50% али уз примјену за ту оцјенску тачку члана 47. Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца („Службени гласник Републике Српске“ број 16/96 и 22/96) што се односи на то да се при утврђивању процента војног инвалидитета лицима код којих је под околностима вршења службе у оружаном сукобу наступило оштећење организма, узима одговарајући проценат од цјелокупног оштећења организма, с обзиром на природу болести и њен развитак, трајање и тежину ратних напора односно напора при вршењу војне службе, као и с обзиром на друге околности које су у поједином случају утицале на болест), са умањењем за 10%, тако да укупно по све три оцјенске тачке војни инвалидитет, примјеном члана 4. став 1. Правилника из 1993. године (да се проценти за поједина оштећења организма не сабирају, него се као основ узима оштећење које повлачи највећи проценат, који се повећава за 10-30%, с обзиром на утицај осталих оштећења на цијели организам) износи 60%. Тај обим права је тужилац задржао, у поступку превођења у складу са Законом о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 55/07-пречишћени текст, 59/08 и 118/09, у даљем тексту: Закон о правима бораца-пречишћени текст) рјешењем број ... од 15.4.2009. године, које је тужени у поступку ревизије укинуо рјешењем од 17.2.2014. године, утврђујући тужиоцу својство РВИ VIII категорије са 40% војног инвалидитета, које рјешење је поништено поменутом пресудом нижестепеног суда број 11 0 У 013871 14 У од 30.01.2015. године и предмет враћен на поновни поступак. У образложењу те пресуде је наведено да налаз и мишљење другостепене љекарске комисије број 75/13 од 13.2.2014. године, на којем се темељило то рјешење, није довољно јасан и потпун, јер је тужиочево повређивање цијењено по оцјенским тачкама 89-20% и 91-30% Листе, по основу сублуксације метатарзалне кости десног стопала и ограничене покретљивости лијевог скочног зглоба, као последице прелома медијалног малеола лијеве потколјенице, укупно у проценту од 40%, чиме је утврђен војни инвалидитет по основу последица повређивања у мањем проценту са објашњењем да сублуксација није оставила за последицу деформацију прстију стопала, уз закључак да тужилац нема тешкоћа у ходу са десним стопалом, те да нема медицинске документације о лијечењу обољења очију, тако да налази офтамолога из 1997. године до 2008. године не доводе до основа за оцјену по основу тог обољења, насупрот чему је суд констатовао да из списка предмета произилази да је Нижа војно-љекарска комисија од 23.2.1995. године утврдила умањење функције органа вида, који налаз је урађен на основу отпуснице офтамолошке клинике и налаза офтамолога још из 1995. године, а да је након тога и повријеђен у саобраћајној несрећи, када су задобијене повреде десног стопала и лијевог скочног зглоба, а евидентно је да постоји деформитет стопала, па како се тужилац и даље лијечи у вези са болести вида, да се такав налаз и мишљење другостепене љекарске комисије није могао прихватити.

Поступајући у извршењу те пресуде, тужени је донио оспорени акт којим је, за разлику од ранијег укидања, првостепено рјешење од 15.4.2009. године поништио и ријешено да се тужиоцу утврђује исто својство РВИ VI категорије са 60% војног инвалидитета, са правом на личну инвалиднину у висини од 24%, за период од 1.5.2008. године до 28.2.2014. године, а од 1.3.2014. године да му се утврђује својство РВИ VIII категорије са 40% војног инвалидитета. Оспорени акт се темељи на налазу и мишљењу другостепене љекарске комисије број 181/15 од 13.3.2015. године, допуњеног налазом и мишљењем број 263/15 од 2.4.2015. године, у којима је наведено да је тужилац цијењен по основу последица повређивања у саобраћајном удесу, по основу оцјенске тачке 89-20%, по основу сублуксације прве метатарзалне кости десног стопала, те по оцјенској тачки 91-30% по основу ограничене покретљивости лијевог скочног зглоба као

посљедице прелома медијалног малеола лијеве потколјенице, а нема основа да се цијени по оцјенској тачци 156 став 2 Листе, јер се ради о урођеној аномалији ока која није везана за учешће у рату, нити је оно могло утицати на погоршање. Побијаном пресудом је оспорени акт поништен, са разлозима који су већ изнесени у уводном дијелу образложења ове пресуде.

Правилност побијане пресуде се не може довести у сумњу наводима захтјева.

Наиме, правилно је у образложењу побијане пресуде указано на недостатак који се односи на диспозитив оспореног акта, који не испуњава услове из члана 196. став 2. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“ број 13/02, 87/07 и 50/10, у даљем тексту: ЗОУП) јер није кратак а ни одређен, будући да је нејасан и контрадикторан, с обзиром да је у ставу 1. диспозитива поништено првостепено рјешење Одјељења Ч. од 15.4.2009. године, а потом тужиоцу поново утврђен статус РВИ VI категорије и право на личну инвалиднину почев од 1.5.2008. године, како му је то и било утврђено тим поништеним рјешењем, па до 28.2.2014. године, а поништеним рјешењем му је то било утврђено док за то постоје законски разлози, а затим му се од 1.3.2014. године утврђује својство РВИ VIII категорије по основу повређивања у ВРС. Такво поступање се не може прихватити као правилно, јер се поништењем рјешења поништавају, у смислу члана 254. став 1. ЗОУП-а, све правне посљедице које је то рјешење произвело, због чега нема могућности за поништење рјешења већ само за његово укидање, будући да се укидањем рјешења спречава даље произвођење правних посљедица рјешења, како је то прописано одредбом члана 254. став 2. ЗОУП-а. Стога не стоји приговор туженог да је такав закључак нижестепеног суда неправилан и неоснован, јер одредбама важећег Закона о правима бораца („Службени гласник Републике Српске“ број 134/11, 9/12 и 40/12 - у даљем тексту: важећи Закон о правима бораца) примјеном којег закона, односно његових процесно правних одредаба, будући да је престао да важи Закон о правима бораца-пречишћени текст у смислу чијих материјално правних одредаба је у поступку ревизије цијењена правилност првостепеног рјешења, није прописан садржај диспозитива рјешења које се доноси у том поступку, већ је прописано да се у поступку за остваривање права по том закону примјењују одредбе закона којим се регулише управни поступак, ако тим важећим Законом о правима бораца није другачије прописано. Како је чланом 99. став 1. важећег Закона о правима бораца, који је важио у вријеме доношења оспореног акта, прописано да у вршењу ревизије тужено министарство може дати сагласност на рјешење, може га измијенити, укинути и само ријешити ствар или предмет вратити првостепеном органу на поновни поступак, а да само изузетно, како је то прописано ставом 2. тог члана, може поништити првостепено рјешење и само ријешити ствар или вратити предмет првостепеном органу на поновни поступак у случајевима из члана 98. став 2. тог закона, што се односи на рјешења којим је странци повећан проценат инвалидитета, односно утврђен већи обим права у смислу члана 102. тог закона а и рјешења донесеног у смислу члана 3. тог закона, које се односи на обнову поступка, што у конкретном није случај, то на другачије одлучивање не може утицати ни што је чланом 99. став 3. истог закона прописано да у вршењу ревизије тужено министарство, поред тога што може измијенити или укинути првостепено рјешење, може и поништити првостепено рјешење и по правилу само ријешити ствар у корист или на штету странке ако утврди да су у првостепеном поступку непотпуно или погрешно утврђене чињенице или да се у поступку није водило рачуна о правилима поступка која би била од утицаја на рјешење ствари или утврди да су погрешно цијењени докази или да је из утврђених чињеница изведен погрешан закључак у погледу чињеничног стања или да је погрешно примијењен пропис на основу кога је ријешена

ствар. Те одредбе не могу бити основ за доношење оспореног акта, како је то у конкретном случају учињено његовим диспозитивом, којим се поништава првостепено рјешење па утврђује исти обим права као у поништеном рјешењу до одређеног датума, а потом признаје мањи обим права, јер се првостепено рјешење једино могло укинути а не и поништити, будући да се у смислу члана 254. став 1. ЗОУП-а поништавањем рјешења поништавају правне посљедице које је такво рјешење произвело, а у смислу става 2. тог члана укидањем рјешења се не поништавају правне посљедице које је рјешење већ произвело, али се онемогућава даље произвођење правних посљедица тог рјешења. Наведених одредаба ЗОУП-а је тужени дужан да се придржава, јер одредбе важећег Закона о правима бораца, који је „lex specialis“ због специфичне природе управних ствари у области остваривања права бораца и РВИ, морају бити, што је и происано чланом 3. ЗОУП-а, у сагласности са основним начелима утврђеним ЗОУП-ом. Овакав правни став је изражен и у више одлука Врховног суда Републике Српске, па позивање туженог на другачије ставове у другим одлукама није од утицаја на рјешење ове правне ствари, јер будући да суд одлуке доноси искључиво на основу правилне примјене закона и није везан евентуално другачијим израженим ставом у некој ранијој одлуци, све имајући у виду да је Врховни суд Републике Српске, у смислу члана 123. Устава Републике Српске, највиши суд у Републици Српској који обезбјеђује јединствену примјену закона.

С обзиром да наведено поступање туженог у оспореном акту представља довољан разлог за поништење оспореног акта, то на другачију одлуку овог суда не може утицати неправилан став нижестепеног суда у побијаној пресуди да у конкретној ствари није могао бити примијењен Правилник из 1993. године, који је једино могао бити примијењен јер је тужиочево својство РВИ било цијењено по том правилнику, што тужени основано истиче у захтјеву, па би примјена Правилника из 2010. године представљала ретроактивну примјену материјалног права, супротну члану 110. Устава Републике Српске. Такође на другачије одлучивање не утиче ни неправилна констатација суда у побијаној пресуди да налаз и мишљење другостепене љекарске комисије на којем се темељи оспорени акт није правилан, јер је у том налазу и мишљењу дато јасно и аргументовано образложење у погледу смањења процента војног инвалидитета по оцјенској тачки 89 Листе, тако да је умјесто раније у проценту 30% војни инвалидитет цијењен у проценту од 20% по основу сублуксације (непотпуног ишчашења) прве метатарзалне кости десног стопала, имајући у виду медицинску документацију у спису предмета из које произилази да се код тужиоца ради о мањем деформитету тог стопала са очуваном функцијом сегмената десног стопала, тако да му је по основу те оцјенске тачке и тачке 91-30%, по којој је раније био цијењен, која се односи на контрактуру лијевог скочног зглоба, а примјеном члана 4. став 1. Правилника из 1993. године укупан војни инвалидитет утврђен у проценту од 40%, сходно чему му је утврђена VIII категорија војног инвалидитета. При томе су такође дати јасни разлози у погледу урођене аномалије ока, што се и види из налаза офталмолога од 25.3.2008. године у којем је утврђен визус на оба ока тако да износи обострано 0,90 са корекцијом, која аномалија ока није везана за учешће у ВРС нити је оно могло утицати на погоршање тог обољења, због чега није било основа да се тужилац цијени по оцјенској тачки 156 став 2 Листе, у ком смислу такав налаз и мишљење другостепене љекарске комисије испуњава услове из члана 5. став 2. Правилника о раду љекарских комисија за оцјену војног инвалидитета („Службени гласник РС“ број 100/12), јер је потпун, јасан и довољно образложен и садржи све чињенице које су са медицинског становишта значајне у погледу одлуке о утврђеном проценту војног инвалидитета и категорије инвалидности.

Због наведеног, како је у побијаној пресуди основано указано на неправилно поступање у оспореном акту погледу поништавања првостепеног рјешења и признавања истих права за период од 1.5.2008. до 28.02.2014. године, како му је то било утврђено поништеним првостепеним рјешењем, умјесто да је то првостепено рјешење укинато, с обзиром на различите правне посљедице поништавања и укидања рјешења, то се ни осталом наводима захтјева правилност побијане пресуде не може довести у сумњу.

Код таквог стања ствари, по оцјени овог суда, у побијаној пресуди нису остварени разлози предвиђени одредбама члана 35. став. 2. ЗУС-а који би били од утицаја на њену законитост, па се захтјев туженог за њено ванредно преиспитивање одбија као неоснован, на основу одредбе члана 40. став 1. ЗУС-а.

Записничар
Здравка Чучак

Предсједник вијећа
Смиљана Мрша

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић